

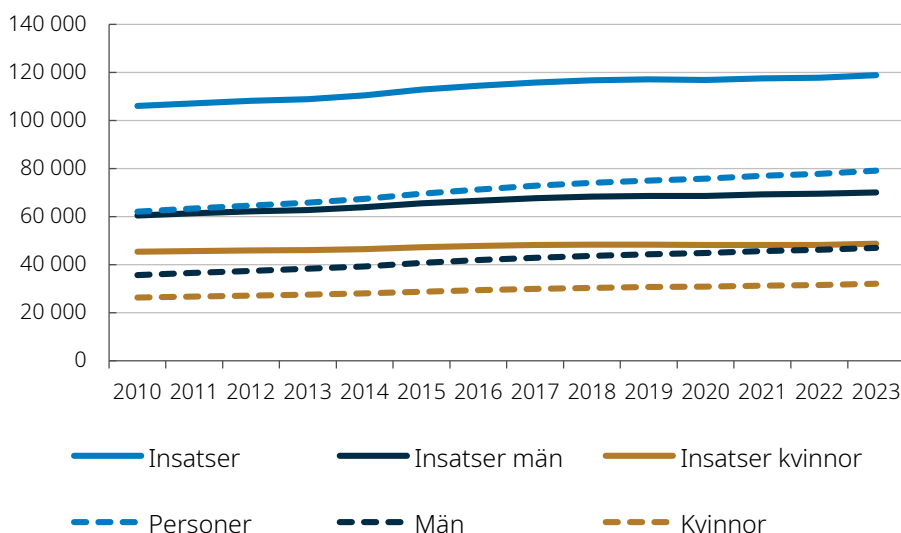
Statistik om insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade 2023

Den 1 oktober 2023 hade 79 100 personer minst en insats enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade. I genomsnitt fick personer med LSS 1,50 insatser per person. Antal insatser per person skiljer sig åt mellan grupperna i LSS personkrets. Flest insatser per person har personer i grupp 1 och lägst personer i grupp 3.

Antal personer med insats ökar

Den 1 oktober 2023 hade 79 100 personer minst en verkställd och kommunalt beslutad insats enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Det är en ökning med nästan 1 400 personer jämfört med den 1 oktober år 2022. Sedan år 2010 har antalet personer som får stöd enligt LSS ökat med 27 procent, se figur 1. Ökningen är större bland män än bland kvinnor. Antalet män med LSS insatser har ökat med 31 procent sedan år 2010. Motsvarande siffra bland kvinnor är 22 procent.

Figur 1. Antal insatser och antal personer med insatser enligt LSS den 1 oktober år 2010–2023 uppdelat på kön

Källa: Registret över insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, Socialstyrelsen

Insatsen rådgivning och annat personligt stöd

Statistiken om insatsen rådgivning och annat personligt stöd enligt LSS grundar sig på uppgifter från samtliga regioner och från de kommuner som har avtal med en region att ansvara för insatsen. Uppgifterna samlas in som mängdstatistik och återfinns enbart i Excel bilagan.

Det totala antalet insatser uppgick till 118 800 den 1 oktober 2023. Det är en ökning med tolv procent sedan år 2010. I genomsnitt fick personer med LSS 1,71 insatser per person den 1 oktober 2010. Motsvarande siffra för den 1 oktober år 2023 var 1,50 insatser per person. Orsaken till att antalet insatser per person har minskat är att färre personer får tre insatser. År 2010 fick 17 procent tre insatser. År 2023 var siffran nere på sju procent. En kombination av tre insatser som har minskat är kontaktperson, bostad med särskild service för vuxna och daglig verksamhet. År 2010 fick tolv procent dessa tre insatser. Motsvarande siffra för år 2023 var fyra procent.

Personkretsen i LSS

Vissa personer med funktionsnedsättning har rätt till insatser enligt LSS. För att ha rätt till insatser enligt LSS måste personen tillhöra någon av de tre grupperna i LSS personkrets som definieras i 1 § 1–3 LSS:

Grupp 1: omfattar personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd.

Grupp 2: omfattar personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.

Grupp 3: omfattar personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Grupp 3 får färre insatser per person

För att få hjälp enligt LSS krävs att personen tillhör någon av de tre grupperna som är definierade i rutan ovan. Av kvinnorna tillhör 90 procent grupp 1. Motsvarande siffra för män är 91 procent. Som jämförelse tillhörde 82 procent av kvinnorna och 85 procent av männen grupp 1 år 2010. Fler män än kvinnor beviljas insatser enligt LSS. Könsfördelningen är jämnast i grupp 3 där 47 procent är kvinnor. I grupp 1 och grupp 2 är 40 procent respektive 36 procent kvinnor.

Tabell 1. Personer med LSS den 1 oktober 2023 fördelat efter insatser, personkrets, kön, ålder och antal år med LSS

	Grupp 1 Kvinnor	Grupp 1 Män	Grupp 2 Kvinnor	Grupp 2 Män	Grupp 3 Kvinnor	Grupp 3 Män
Antal personer	28 933	42 899	688	1 205	2 539	2 861
Antal insatser	45 107	65 315	934	1 711	2 695	3 065
Antal insatser per person	1,56	1,52	1,36	1,42	1,06	1,07
Genomsnittsålder	35,2	32,5	56,9	56,6	54,6	52,9
Medelvärde antal år LSS	13,7	13,1	11,3	11,8	12,1	11,8

Källa: Registret över insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, Socialstyrelsen

Det genomsnittliga antalet insatser per person skiljer sig också åt mellan grupperna. I grupp 3 har sju procent minst två insatser. Flest insatser har personer i grupp 1 där 46 procent har minst två insatser. En anledning till att personer i grupp 3 har färre insatser per person är att personer som tillhör grupp 3 inte har rätt till insatsen daglig verksamhet. Daglig verksamhet är en insats som ofta ges i kombination med andra insatser. Nästan två av tre personer med daglig verksamhet har även andra insatser. Genomsnittsåldern skiljer sig åt mellan grupperna. Personer i grupp 2 och 3 är i genomsnitt drygt 20 år äldre än personer i grupp 1. Det gäller för både kvinnor och män.

Lagen om stöd och service antogs av riksdagen år 1993 och infördes den 1 januari 1994. År 2024 är det således 30 år sedan lagen trädde i kraft. Registret över insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade har funnits i 25 år. Av de som hade insatser enligt LSS den 1 oktober år 2023 hade 13 460 personer (17 procent) haft LSS under samtliga år sedan registret startades. Majoriteten finns i grupp 1 där 20 procent av kvinnorna och 17 procent av männen har haft insatser under alla år som registret funnits. I grupp 2 och grupp 3 har betydligt färre haft insatser under samtliga år. Det rör sig om sex procent utom för män i grupp 2 där siffran är nio procent. Skillnaderna mellan grupperna förklaras bland annat av att åldern när funktionsnedsättningen förvärvades skiljer sig mellan grupperna. I grupp 1 är funktionsnedsättningen ofta medfödd.

Utformningen av insatser enligt LSS

Insatser enligt LSS ska anpassas till mottagarens individuella behov samt tillförsäkra deltagaren goda levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet (7 § LSS). Den enskilde ska i största möjliga utsträckning ges inflytande och medbestämmande över insatser som ges (6 § LSS).

Vanligaste insatserna är daglig verksamhet och bostad med särskild service för vuxna

Den vanligast insatsen i grupp 1 för både kvinnor och män är daglig verksamhet. I åldersgruppen 21–65 år har 79 procent av kvinnorna och männen insatsen. Målgruppen är personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte heller utbildar sig. Verksamheten ska erbjuda den enskilde stimulans, utveckling, meningsfullhet och gemenskap efter dennes önskemål. Näst vanligaste insatsen för personer i grupp 1 är bostad med särskild service för vuxna. Insatsen ges i form av bostäder till personer i vuxen ålder som har behov av stöd, service eller omvårdnad och kan utformas på olika sätt. Gruppbofastad och servicebofastad är de vanligaste formerna. I grupp 1 bor 48 procent av kvinnorna och 50 procent av männen i åldern 21 år och äldre i en sådan bostad. Drygt var tredje person i yrkesverksam ålder i grupp 1 har både insatsen daglig verksamhet och bostad med särskild service för vuxna. Det gäller för både män och kvinnor. För barn och ungdomar i åldern 0–20 år i grupp 1 är den vanligaste insatsen korttidsvistelse och fyra av tio har insatsen. Korttidsvistelse ges utanför det egna hemmet för att ge den enskilde miljöombyte och rekreation eller för att ge anhöriga avlösning i omvårdnadsarbetet. Näst vanligaste insatsen är Korttidstillsyn. Korttidstillsyn är en form av tillsyn utanför det egna hemmet för skolungdom över 12 år med funktionsnedsättning. Insatsen ges före och efter skoldagens slut, under lov dagar, studiedagar och längre lov. I åldern 12–20 år i grupp 1 har 35 procent av flickorna och 37 procent av pojkarna denna insats.

Daglig verksamhet är också den vanligaste insatsen i grupp 2; 59 procent av kvinnorna och 68 procent av männen i yrkesverksam ålder har insatsen. Den näst vanligaste insatsen är bostad med särskild service för vuxna. I åldern 21 år och äldre bor 36 procent av kvinnorna och 38 procent av männen i en sådan bostad. Tredje vanligaste insatsen i grupp 2 är ledsagarservice; 19 procent av kvinnorna och 16 procent av männen har insatsen. Ledsagarservice underlättar för personer med omfattande funktionsnedsättningar att delta i samhällslivet.

Bostad med särskild service för vuxna är den vanligaste insatsen bland män i grupp 3. I åldern 21 år och äldre bor 44 procent av männen i en sådan bostad. Motsvarande siffra för kvinnorna är 34 procent. Bland kvinnor i grupp 3 är personlig assistans enligt LSS den vanligast insatsen; 43 procent av kvinnorna och 39 procent av männen har insatsen. Personlig assistans enligt LSS är en ännu vanligare bland barn och ungdomar i grupp 3. Av pojkarna har 63 procent insatsen och bland flickorna har 50 procent insatsen. Tredje vanligaste insatsen i grupp 3 är ledsagarservice; 15 procent av kvinnorna och 11 procent av männen har insatsen.

Tabell 2. Antal insatser enligt LSS den 1 oktober 2023 fördelat efter personkrets, kön och insatstyp

Insats enligt LSS	Grupp 1 Kvinnor	Grupp 1 Män	Grupp 2 Kvinnor	Grupp 2 Män	Grupp 3 Kvinnor	Grupp 3 Män
Personlig assistans	875	1 369	94	149	1 102	1 112
Ledsagarservice	2 183	3 164	128	191	384	310
Kontaktperson	7 248	8 780	107	179	245	286
Avlösarservice	1 106	2 760	7	9	43	37
Korttidsvistelse	2 934	5 484	X	5	42	50
Korttidstillsyn	1 784	3 127	X	X	20	29
Familjehem	10	25	0	0	0	X
Bostad med särskild service för barn	292	487	0	X	5	4
Bostad med särskild service för vuxna	11 088	15 768	250	459	796	1 154
Annan särskild anpassad bostad	182	252	13	29	58	82
Daglig verksamhet	17 412	24 111	333	688	0	0

X Uppgiften har skyddats av sekretesskäl

Källa: Registret över insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, Socialstyrelsen

Ansvaret för personlig assistans är delat mellan kommunerna och Försäkringskassan

Personlig assistans enligt LSS ges åt den som på grund av stora och varaktiga funktionsnedsättningar behöver hjälp med andning, sin personliga hygien, måltider, att klä sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade (grundläggande behov). Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till assistans för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt. Om personen behöver personlig assistans som i genomsnitt omfattar mer än 20 timmar i veckan för grundläggande behov kan han eller hon ha rätt till assistansersättning från Försäkringskassan. **Personer med assistansersättning från Försäkringskassan ingår inte i denna statistik.**

Mer information

Du hittar fler tabeller, diagram och annan information här (välj Tillhörande dokument och bilagor):

<https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/alla-statistikamnen/personer-med-funktionsnedsattning/>

Kontakt:

Statistikfrågor
Kristina Klerdal
075-247 30 00
sostat@socialstyrelsen.se

Sakkunnig
Karin Flyckt
075-247 30 00
karin.flyckt@socialstyrelsen.se

Statistikfrågor
Shiva Ayoubi
075-247 30 00
sostat@socialstyrelsen.se